

MINTIS

LAIKRASTIS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

Nr. 103 (34°) Memmingenas, 1947 m. rugsejo 16 d. II metal

Marshallio planas sunkiai formuojamas

Projektuoja suteikti Europai laikina pasalpa

REGULIARIAI KONGRESAS SUSIRINKS TIK SAUSIO 1 D. EUROPOS 4-IJ METŲ DEFICITAS 21,9 MILIJARDAI DOLERIŲ. MARSHALLIS PROJEKTUOJA EUROPAI LAIKINĄ PAGALBĄ SIOS ZIEMOS SUNKUMAMS NUGALETI. BENDROJI EUROPOS ATSTATYMO PROGRAMA BUS ĮGYVENDINTA VĒLIAU. JIS NIEKO NEPASAKO APIE SAVO PLANO ĮGYVENDINIMO BŪDĄ. BE KONGRESO SUTIKIMO VYRIAUSYBĖ NEGALI DARYTI JOKIŲ ŽYGIŲ. CLAYTONAS KRITIKUOJA PARYZIAUS KONFERENCIJOS DARBUS. KONFERENCIJOS PRANEŠIMAS TURI PAVEIKTI KONGRESĄ IR AMERIKIEČIŲ TAUTĄ. BAIGIAMASIS KONFERENCIJOS POSĖDIS, KURIS TURĖJO VAKAR ĮVYKTI, YRA ATIDĖTAS.

IKI METŲ PRADZIOS JOKIŲ NAUJŲ ĮSTATYMŲ

Vašingtonas (Dena/Reuter). JAV užsienių reikalų ministerija paskelbė, kad Marshallio plano sudarymo laikas turėtų būti žymiai pagreiktas, kad galima būtų suteikti Europai pagalbą dar prieš metų galą. Šis pareiškimas remia viceministerio Roberto Lovetto nuomonę, kurią jis praėjusią savaitę pareiškė, kad Europai pagalba turi būti paskubinta. JAV užsienių reikalų ministerijos tarptautinės prekybos politikos skyriaus direktorius Paul Nitze pareiškė, jog daugelis Europos kraštų, jų tarpe Prancūzija, Italija ir D. Britanija gyvena sunkias dienas. Nitze nepasakė, ar bus sušaukta speciali kongreso sesija, bet paminėjo, kad reguliariai kongresas susirinks sausio 1 d. ir kad iki pradžios metų naujų įstatymų išleidimo netenka laukti.

REIKES 21,9 MILIJARDŲ DOLERIŲ

Paryžius (UP). Sešiolikos tautų bendradarbiavimo komisijos sluoksniuose, Paryžiuje, buvo pareikšta, kad Vakarų Europos finansavimui bus pageidaujama 21,9 milijardų dolerių. Ta komisija pirmadienį turėjo padaryti galutiną sprendimą kiek iš tikrųjų iš JAV bus prašoma. Tie 21,9 milijardai dolerių yra tai kompromisinė suma tarp pirmiau Europos ūkio žinovų nustatytų 29 milijardų ir tarp iš amerikiečių pusės prisitartų 18 milijardų, kurie esą traktuojami kaip aukščiausioji suma.

MARSHALLIO PAREIŠKIMAS SPAUDAI

Vašingtonas (Dena/Reuter). Grįžęs iš Rio de Janeiro vienoje spaudos konferencijoje JAV užsienių reikalų ministeris Marshallis pareiškė, jog ligi spalio mėnesio galo bus paruošti ir pateikti kongresui duomenys apie suteikimą Europai laikinos paramos. Šiuo metu užsienių reikalų ministerija nagrinėjanti pereinamųjų pagalbos priemonių klausimą „kad galima būtų pasitarti

tiesioginį bado ir šalčio pavojų“. Klausimas kaip ta programa bus legalizuota kongrese, priklauso nuo įvykių vystimosi artimiausiomis savaitėmis. Marshallis pabrėžė, jog dabartiniai pranešimai apie Europoje esančią ūkinę būklę yra atydziai sekami. Amerikos vyriausybės įsitikinimu du dalykai esą reikalingi: pereinamoji pagalba ir bendroji pavienių kraštų atstatymo programa. Amerikos laikysena Europos atstatymo atžvilgiu lieka nepasikeitus. Neišpasakyta sausra atsiradusi po šaltos žiemos, vis didėjanti žemės ūkio gaminių stoka ir kai kurių Europos kraštų finansinio susispaudimo priemonės turėsiančios sunkiai pašalinamų pasekmių. Todėl pasidarė dar labiau būtina neapleisti Europos kraštų kovoje su bado ir šalčiu ateinančiąją žiemą.

Savo nusistatymą suteikti Europai pereinamąją pagalbą pirmiau, negu bus paruošta bendroji Europos atstatymo programa, Marshallis šitaip motyvavo: „Mes tikimės ligi spalio mėn. antrosios pusės paruošti duomenis, kuriais pasinaudodama atitinkama kongreso komisija galėtų aptarti priemones, kad būtų galima patenkinti Europos maisto produktų ir kuro poreikavimus. Žinoma, turi būti gauta įrodymų, jog iš tikrųjų jau yra padėtos visos galimos pastangos susidariusius sunkumus nugalėti vietoje.“ Ligi spalio mėn. galo turinčios grįžti iš Europos beveik visos kongreso delegacijos, kurios šiuo metu lankosi Europoje. Jis tikisi, kad tuojau po to galės būti apsvaistyti galutinieji duomenys apie Europos atstatymą ir tuo būdu si problema busianti pripazinta visoje savo apimtyje. Tada bus galima imtis visų priemonių, kad patenkintus būtinuosius bendrosios programos poreikavimus.

Marshallis dar pažymėjo, kad apie Europos ūkiškuosius pasireiškimus nuolat yra informuojamas prezidentas Trumanas, kuris šiuo metu kovos laivų „Missouri“ grįžta

iš Brazilijos. Bet Marshallis nesutiko pasisakyti smulkiau apie planuojamos paramos įgyvendinimo būdą. Jis išsireiškė, kad ministerijoje vis dar kaupiasi daug medžiagos, kurį turi dar būti rūpestingai iširta prieš tai, negu kad būtų galima pasisakyti tuo klausimu plačiau.

Vašingtonas (Dena). Valstybės sekretorius Marshallis spaudos atstovams pareiškė, jog vyriausybė neturi įgaliojimų be kongreso sutikimo pradėti vykdyti jo plano programą. Jis taip pat nežinąs ar 20,6 milijardai dolerių, kurie, kaip kalbama, bus reikalingi Europos deficitams dengti laike keturių artimųjų metų, sudaro minimumą ar dar ta suma turės būti mažinama.

„UZPIRKIMŲ SĄRASAS“

Paryžius (Dena/Reuter). Sešiolikos tautų konferencijoje dėl Europos ūkinio bendradarbiavimo kaip iš gerai informuotų sluoksnių pranešama iškilo klausimas atidėti pilnaties posėdį, kuris turėjo įvykti rugsėjo 15. d., ir galutiną pranešimą paruošimą. JAV užsienių reikalų viceministeris Williams L. Claytonas esą sukritikavęs Europos ūkiškojo bendradarbiavimo projektą. Claytonas buvo įgaliojtas stebėti konferencijos darbus ir paremti draugiškais patarimais.

Jis rekomenduoja dabar ruošiamą pranešimą traktuoti tik kaip laikiną. Konferencija turėsianti tuojau vėl pradėti darbą ir visą reikalą pagrįsti jo padarytomis pastabomis. Claytonas pasiūlė leisti prie pra-

Peker pasitrauke

Ankara (Dena). Turkijos ministeris pirmininkas Recep Peker iš vyriausybės pasitraukė. Nauju ministriu pirmininku yra paskirtas buv. užsienio reikalų ministeris Hassan Saka. Ryšium su tuo yra sudarytas ir naujas ministrų kabinetas.

NAFTOS VALYKLŲ ĮRENGIMAI TENKA SOVIETAMS

Viena (Dena/INS). Vienas amerikiečių delegacijos atstovas Vienoje pareiškė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės savo nuomone dėl nuosavybės teisių austrų naftos šaltiniuose pakeitė ir pripažino, kad naftos valyklų techniškieji įrengimai esą legaliai įgyla vokiečių nuosavybė ir todėl sovietai galį juos kaip reparacijas konfiskuoti.

Amerikiečių profsąjungos pakvietė vokiečių socialdemokratų partijos lyderį Dr. Schumacherį atvykti į Ameriką.

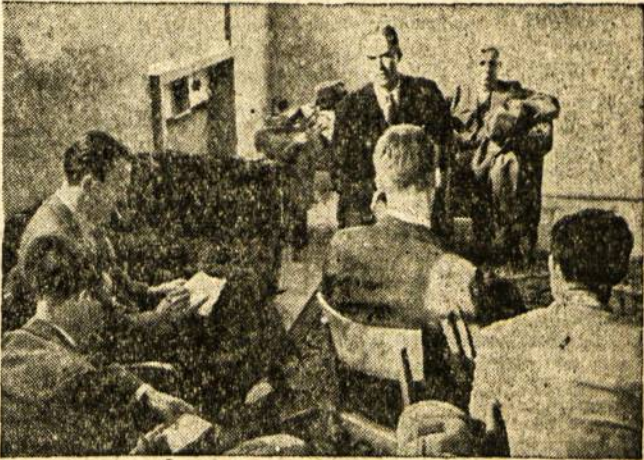
nešimo perdurbimo dalyvauti amerikiečių ekspertui.

Apie dabar paruoštą pranešimą Claytonas esąs lyg tai panašiai išsireiškęs, jog šis pranešimas labiau vaizduoją užpirkimų sąrašą negu Europos bendradarbiavimo planą. Pranešimas dabartinėje formoje nepaveiks nei amerikiečių tautos, nei kongreso.

Vienas Paryžiaus konferencijos atstovas penktadienį oficialiai pareiškė, kad baigiamasis posėdis yra kelioms dienoms atidedamas.

Stalinas vėl atostogauja Kaukazo kurtore Soči.

Argentinoje moterys gavo balsavimo teise.

KONGRESO DELEGACIJA BERLYNE

JAV kongreso delegacijos nariai, kurie šiuo metu tyrinėja Europos kraštų nedateklis, atvyko į Vokietiją. Čia matome delegacijos vadovą, Christianą A. Herterį, atsakinėjantį į spaudos aiškovų klausimus (Dena Bild)

10.000 baudžiauninku iesko uranijaus

Berlynas (AP). Amerikiečių kariniame teisme vokiečių inžinierius Grossmanas pareiškė, kad Erzgebirge 10.000 vokiečių dirba uranijaus kasyklose. Tik maža dalis darbininkų yra savanoriai. Prieš kurį laiką Grossmanas pabėgo iš Saksonijos kalnų kasyklų, kur sovietai iesko uranijaus, ir pasakojo, jog iki šiol sovietams nepasisekė su rastį nė vieno uranijaus gramu. Sovietai atsikvietė iš Rusijos kalnų inžinierius specialistus, kurie apie tą dalyką turi mažą supratimo, todėl sovietai jaučia didelį specialistų trūkumą. Grossmanui buvo pavesta atgabenti savo collegas iš vakarų zonų įkalbinėjant ir siūlant jiems vadovaujamas vietas. Bet visi tuos pasiūlymus esą atmetė. Grossmanas pareiškė, kad įmonėse esančios viduramžių darbo sąlygos, nors prie-

varta atvartųjų ir kitų darbininkų aprūpinimas esąs neblogas.

Sis Grossmano pareiškimas buvo paskelbtas viešai amerikiečių kariniame teisme nagrinėjant dviejų Saksonijos policininkų bylą, kurie buvo kaltinami už pasikėsimą vykdyti neteisėtą suėmimą. Abu policininkai patvirtino, kad jie yra gavę įsakymą sovietų kapitonu Suratovo, kuris yra Marienbergo kasyklų viršininku, vykti į Berlyną ir suimti pabėgusį inžinierius Grossmaną, nežūrint ar jis būtų rastas rusų ar kitame kuriame sektoriuje. Suimtas turėjo būti pristatytas į Marienbergą. Kada abu policininkai atėjo į Grossmano butą ir pareikalavo jį vykti į sovietų konsulatą, Grossmanas tuojau pakvietė amerikiečių karinę policiją.

Graikų vyriausybės taikingi norai

MIN. PIRM. SOPHOULOS ATSISAUKIMAS Į GRAIKŲ TAUTA

Atėnai (Dena/Reuter). Naujasis graikų ministeris pirmininkas Themistoklis Sophoulis savo pasakotyje per radiją kalboje išdėstė, jog sudarant naują liberalų — populistų vyriausybę svarbiausias uždavinys yra buvęs atiekti graikų tautos vienybės ir atstatyti normalius santykius su visomis kaimyninėmis valstybėmis.

Sophoulis išreiškė viltį, kad, siekiant šių tikslų vyriausybė remis visi graikų tautos sluoksniai ir kad tai gerai įvertins visos didžiosios valstybės. „Našta, kurią aš esu pasiėmęs, palengvina įsitikinimas, jog šiam istoriniame momente mes visi paliksim užpakalyje savo nuomonių skirtumus ir pasišvęsimė mūsų bendrajam tikslui. Yra būtina, kad visas savo jėgas mes koncentruotume pašalinti tam pavojui, kuris mums gre sia iš visų pusių“ — kalbėjo Sophoulis. Jis pridūrė, kad jei padėtos pastangos neturėtų pasisekimo ir jei paaiškėtų, kad mes turime reikalą su planingai paruoštu sąmoksu, tai tuomet neliks kitos išeities, kaip sujungti visas jėgas bendrai kovai ir kovoti taip, kaip graikai kovodavo panašiais atsitikimais savo istorijos epochoje.

(Dena). Naujai sudarytoji koordinacinė taryba turėjo pirmąjį savo posėdį, kuriame pirmininkavo užs. reik. ministeris Tsaldaris. Buvo svarstomas Graikijos atstovavimo klausimas Paryžiaus konferencijos baigiamuosiuose posėdžiuose ir JT visuotinae mės susirinkime. Teisingumo ministeris pateikė parlamentui amnestijos įstatymo projekta, kuris ministrų kabinete jau yra priimtas.

(AP). JAV įgaliojtinis Graikijoje Griswoldas paskelbė, jog nuo rugsejo 1 d. graikų vyriausybės armija, skaičiuje 196.000 vyrų, gauna amerikiečių armijos aprūpinimą. Tas aprūpinimas kainuoja 120.000 dolerių į dieną.

Atėnai (AP). Karo ministeris Stratos paskelbė, kad visi karinių teismų sprendimai, numatę mirties bausmę, yra panaikinti. Sis nutarimas turi būti parlamento patvirtintas.

Itempta padetis Italijoje

Roma (Dena/Reuter). Italų kraštutiniųjų kairiųjų socialistų partijos lyderis Pietro Nenni parlamentui pateikė vyriausybei reiskiamo nepasitikėjimo pasiūlymą motyvuo-damas, kad de Gasperi vyriausybė nesanti pajėgi nugalėti ūkiškuosius sunkumus. Komunistai paskelbė, kad rugsėjo 20 d. įvyks masinės demonstracijos prieš de Gasperi vyriausybę. Per mitingą Modenoje pro komunistų vadą Palmiro Togliatti defiliavo 32 partizanų brigados. Tame parade Togliatti pareiškė, kad komunistai pašauksią italų tautą kovoti prieš vyriausybės pasikėsinimus į piliečių laisvę. De Gasperi sušaukė savo partijos pasitarimą susidariusiai padėčiai aptarti.

Amerikiečių ir anglų karinės pajėgos penktadienį pradės kraustytis iš Italijos. Išsikraustymas turi būti baigtas laike 90 dienų nuo taikos sutarties ratifikavimo.

Anglai nebepakelia okupacines nastos

JAV TURĖS PERIMTI DALĮ OKUPACINIŲ ISLAIDŲ * OKUPACINIŲ PAJĖGŲ SUMAZINIMO KLAUSIMAS * BRITAI LAUKIA KIETOS ZIEMOS * AUKSTŲJŲ ROMŲ SUSIROPINIMAS

Vašingtonas (UP). JAV karo ministerija paskelbė, kad spalio pradžioje įvyksią britų ir amerikiečių finansinių ekspertų pasitarimai dėl „suregulavimo finansinių reikalų, kylančių iš bendrojo britų — amerikiečių okupacinių zonų valdymo“. D. Britanija pageidauja, kad dabartinis susitarimas, dengti okupacines išlaidas lygiomis dalimis, būtų peržiūrėtas ir pakeistas.

Dėl tos priežasties JAV senato lėšų komisijos nariai esą sukviesti rugsėjo 20 d. susirinkti į Vašingtoną tam klausimui apsvaistyti. Savo pageidavimą Anglija motyvuoja „dideliais savais sunkumais ir pastovia būtinybe išleisti dolerius sujungtųjų zonų ūkio rėmimui“. Vietiniai stebėtojai spėja, jog be to D. Britanija pageidauja, kad dalis britų karinių pajėgų Vokietijoje būtų pakeista amerikiečių pajėgomis.

Britų okupacinė našta 1947 metais kainuosianti 273 mil. dolerių. Vyriausybės sluoksniuose kalbama, jog D. Britanija prašysianti Jungtines Amerikos Valstybes atieityje perimti 72% D. Britanijos iki šiol dengiamųjų išlaidų. Jei JAV perims dengiamą dalies išlaidų, tai jos reikalaušiantios taip pat ir „žymiai didesnės“ dalies atsakomybės už sujungtųjų zonų administravimą. Ga li įvykti ir tai, kad JAV pareikalaus neap-

režtos vakarų Vokietijos ūkiškiosios kontro lės. Lėšų komisija numato spalio 8 d. pradėti inspekcinę kelionę po Europą.

Britų užsienio reikalų ministerijos atstovas patvirtino, kad Anglija pranešė Jungtinėms Amerikos Valstybėms, jog ji neisgalinti sujungtųjų zonų išlaidas dengti toliau tokio didumo, kaip iki šiol buvo susitarta. Tas pats atstovas nurodė, kad tarp britų dolerinių išlaidų Vokietijoje problemos ir tarp okupacinių pajėgų dydžio nėra jokio sąryšio, nes pastarosios yra apmokamos svarais sterlingų.

AUKST. ROMAI PRASO VYRIAUSYBĖS PAAISKINIMŲ

Londonas (Dena/Reuter) Britų vyriausybė atsiskakė suteikti Aukštiesiems Rūmams paaiskinimų apie D. Britanijos ekonominę padėtį motyvuo-dama, kad tai neatitiktų kons tituciniam nuostatams, nės neposėdžiauja kartu ir Zemieji Rūmai. Opozicijos kalbėtojas pareiškė, kad šiuo metu nemanoma svarstyti konstitucinės teisės klausimų, bet norima žinoti kaip vyriausybė yra pasiryžusi nugalėti dabartinius sunkumus. Dėl tos priežasties jis tiki, kad Zemieji Rūmai, nelaukdami atostogų galo, susirinks spalio 20 d. Vyriausybė padarė atitinkamą užtikrinimą.

CHURCHILLIS SUSIROPINĖS ATEINANČIAJA ZIEMA

Liverpool (Dena/Reuter). Winstonas Churchillis parašė laiską vienam konservatorių atstovui, ir jame sako, jog D. Britanijai artinasi žiema, kuri bus kietesnė už visas karo metu pergyventas žiemas. Churchillis kaltina socialistinę vyriausybę, kad ji nesutarimais partijoje ir savo nepajėgumu sunkina D. Britanijos padėtį, o be to mėgina karinių nuostatų pagalba įvykdyti savo nebritiškas doktrinas. Tos priemonės esančios priežastim to, kad savo pastangose atsiekti senojo gerbūvio D. Britanija esanti labiau atsilikusi negu kiti kraštai.

Londonas (AP). Aukštieji Rūmai pertraukė savo atostogas norėdami išklausti pranešimo apie vyriausybės planus, bet nieko nepatyrė, turėjo vėl išsiskirstyti ligi spalio 20 d., t. y. ligi nustatyto termino, kol susirinks abiejų Rūmų. Vadovaujį konservatoriai kaltino vyriausybę už vengimą suteikti visuomenei reikalingų informacijų.

KAS PATIKĖS?

Maskvos 800 metų sukakties proga Stalinas išleido atsisaukimą, kuriame tvirtina, jog Maskva esanti „didžios bei taikingos galybės sostinė ir taikos ramtis“.

LITERATUROS KONKURSAI ATIDEDAMAS

„Minties“ Redakcija prieš kiek laiko buvo paskelbusi („Mintis“ Nr. 63 (300) — 1947.VI.12 d.)

LITERATUROS KONKURSA PARASYTI GERIAUSIAI NOVELEI,

kuriam rankraščius reikėjo pristatyti iki š. m. rugsejo mėn. 15 dienos.

Daug kam pageidaujant ir norint, kad literatūros konkursu pasinaudotų didesnis mūsų rašytojų skaičius, šiuo rankraščių pristatymo terminas pakeičiamas ir atidedamas iki S. M. SPALIŲ MĒN. 15 D.

Rankraščius siųsti: „Mintis“, Literatūros Konkursui, (13b) Memmingen, Postfach 110. „Minties“ Redakcija

Italu bėgimas iš Europos

Roma (Schw. Ldz). Italijoje dabar vyksta epidemijos bėgimas iš Europos, nežinanti ar italai, kuriuos Europa yra atsisodusi, priklauso prie dviejų milijonų bedarbių skaičiaus ar ne. Politinė ir ūkinė krizė, trūkumas darbo del žaliavų stiglaus, kai kuriose pramonės srityse, netekimas kolonijų, didėjanti infliacija, visiškas užsieniečių turistų nesilankymas, taikos konferencijos nesėkmė ir baimė naujo karo yra faktoriai, kurių pasekmėje bėgimas iš Europos darosi paradoksišku, ir noras kuo greičiausiai išvykti iš Europos virsta nesuvaldoma aistra. Kas šiandien nori išvaziuoti iš Italijos galvoja tik amerikietiška, nes visi tie žmonės turi tik vieną tikslą: „Iš Europos“. Kokia nauda iš to, kad visos Europos valstybės yra užinteresuotos italų darbo jėga: nors Belgija nori priimti 50.000 kasyklų darbininkų, Švedija 10.000 pramonės darbininkų, Prancūzija net 1.000.000 kasyklų, žemės ūkio ir pramonės darbininkų, bet italų emigrantų žvilgnis yra nukreiptas vien tik į Ameriką. Į išvažiuojančiųjų eilę yra priskaitomos ir tos 8.000 italių, kurios yra ištekejusios už amerikiečių karių. Taip pat kaip ir visai jaunutė Contesina, kuri neseniai išvyko į Ameriką kaipo generolo Stone žmona, taip pat ir dar daug šimtų tūkstančių italių, neseniai užsirašiusių į Argentiną, ir daugybė kitų italių — diena iš dienos ieško kelių ir būdų kuo greičiausiai patekti į Ameriką. Vienok iki šiai dienai neišiki tarptautinė padėtis ir tonazo stoka trukdo italų emigravimą. Svarbiausią verbavimo akciją, kuri iki šiol turėjo didžiausią pasiekimą įvykdė argentiniečiai. Kad ne išleisus į savo kraštą neramūs kairiųjų pažiūrų elementai, iš Buenos Aires į Romą atvykusi komisija, vadovaujama ordino dvasiško, atrenkanti emigrantus, pasinaudodavo bažnytinių organizacijų pagalba. Lemia ma žodį šioje verbavimo akcijoje turėjo Va tikano įsteigtas emigracijos biuras. Del didelių nuomonių skirtumų tarp to biuro ir italų profesinių sąjungų pasitarimai kelis kartus buvo nutraukiami, kol galų gale pats ministeris pirmininkas de Gasperi atstatė tvarką. Italų vyriausybė simpatizuoja šiai

masinei emigracijai į kraštus, kurių valstos yra tvirtos, nes laukia, kad emigrantai daug kuom galesią padėti politiniam ir finansiniam savo krašto atstatymui. Tuo tarpu, kai italai bėga iš savo tėvynės, svetimšalių antplūdis per blogai saugomas krašto sienas vis didėja. „Nepageidaujama“ užsieniečių skaičius Italijoje dabar siekia 600.000 žmonių. Iš jų yra 100.000 jugoslavų, 90—100 tūkst. žydų, 300.000 graikų, armėnų, lenkų, rusų, albanų, aziatų, amerikiečių ir t.t. ir 40.000 dezertyrų iš sąjungininkų armijų. Dauguma šitų ateivių gyvena iš prekybos juodoje rinkoje, verčiasi kontrabanda, spekuliacija, prekyba svaiginančiais nurodais ir kitais draudžiamais amatais; daug jų gyvena pagal svėtimas pavardes ir su padirbtais dokumentais, taip, kad dažniausiai visai neįmanoma nustatyti jų tikrąją tapatybę. Jie užplūdo aikštes ir geriausius restoranus italų didmiesčiuose, o italų policija nieko kito negali padaryti, kaip tik suimti jau seniai ieškomus nusikaltėlius. Per neseniai įvykusį užsieniečių skaičiavimą jų užsiregistravo tik vienas trečdalis, dėl to valdžios organai dabar nori imtis naujų priemonių, kad atsikračius nuo to nepageidaujamo elemento. Italų ūkininkams bei amatininkams, kasyklų darbininkams, bei specialistams Italija atsisoddo, o virš paminėti svetimtaučiai iš Balkanų kraštų ir Azijos tyru, atrodo, yra suradę Italijoje savo Eldorado, iš kur juos galima būtų išvaryti tik jėga.

PASIRASĖ RATIFIKAVIMA

Roma (Dena/Reuter) Italijos prezidentas Enrico de Nicola savo parašu ratifikavo italų taikos sutartį, kuri, užsieniečių reikalų ministeriui grafu Carlo Sforzai padėjus antrą jį parašą, tą pačią dieną per specialų pasiuntinį buvo išsiųsta į Paryžių. Tas pasiuntinys kartu išvežė Italijos atstovui Paryžiuje įgaliojimą minėtą sutartį deponuoti Paryžiuje. Atenai (UP). Partijų, kurios nedalyvauja koalicijoje, vadai — Venizelos, generolas Gonatas ir Papatreou — pažadėjo remti parlamente Sophouliso vyriausybę.

Vokietijos pramonės klausimas

DR. S. TYLA

JAV, Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos atstovų pasitarimai Londone, Vokietijos pramonės reikalų sekmingai pasibaigė. Trijose sostinėse paskelbtasis komunikatas rodo, kad Vokietijos problema dar nėra išspręsta ir kad šie pasitarimai tėra tik gera įžanga į visų klausimų kompleksą sprendimą. Pasitarimų tema: Vokietijos pramonės leistinas dydis ir Ruhro krašto anglies gamyba bei paskirstymas. Reikia pridurti, kad čia buvo kalbama tik apie vakarines amerikiečių ir anglų zonas, atsižūrint Prancūzijos interesus. Iš principo Prancūzija pritaria Vokietijos pramonės pakėlimui; tačiau ji nori, kad Prancūzijos ūkio atstatymas turėtų pirmumą prieš Vokietijos ūkio atstatymą. Be to, atstatant Vokietijos ūkį, pirmiausia turi būti atsižūrima Prancūzijos saugumo motyvų. Nežiūrint kai kurių Prancūzijos delegacijos nuomonių skirtumų, likusios dvi delegacijos buvo tvirtai, nusistatčiusios jų senai ruošiamą planą neatidėliojant paskelbti. Rugpjūčio 29 d. Vokietijos pramonės padidinimo planas Berlyne buvo paskelbtas jo pagrindiniai dėsniai yra tokie:

1946 m. gegužės mėnesyje keturių didžiųjų nustatytas Vokietijos pramonės dydis šiuo naujuoju planu pertvarkomas. Pagrindiniam imama 1936 m. Vokietijos gamybos ir užsienio prekybos duomenis, tuos duomenis atitinkamai koreguojant — didinant arba mažinant. Drauge konstatuojama, kad pirmasis Vokietijos planas dėl tam tikrų priežasčių nebuvo vykdomas, todėl šio krašto ūkis negalėjo atsigaunti ir neturėjo pagrindo palankiam išsivystymui. Dabartinis planas esąs lankstus ir taip sukonstruotas, kad kiekvieno metu jis gali būti įterpiamas tiek į Europos ūkio rėmus, tiek į visos Vokietijos vieningą ūkį. Plano uždavinys buvęs pirmiausia sukurti tokio dydžio Vokietijos pramonę, kuri laiduotų tų sričių savarankišką ūkinę egzistenciją. Tai reiškia, kad kraštas pagamintų tiek ūkiškų gėrybių, kiek jų reikia pačiam kraštui, plius eksportui skiriamos prekės, eksportuojamos tokiame kiekyje, kad jų pakaktų importui apmokėti.

Importas čia suprantamas plačia prasme: reikalingos žaliavos ir gamybos medžiagos pramonei, kraštui reikalingi pusiau gaminiai ir gatavi dirbiniai, pridedant gyvybinės reikšmės importo prekes — maisto produktus. Minimam tikslui atsiekti senuoju planu nustatyto pramonės dydžio jokių būdu nepakako, nes eksportui reikalingo prekių kiekio pagaminti nebūtų buvę galima. Antra vertus, nuo 1936 m. žaliavos ir maisto produktai vis ėjo brangyn, o gatavi pramonės dirbiniai laikėsi pastovių kainų tendencijos. Toji tendencija ypač dabar yra stipri, kai žaliavos ir maisto produktai nepaprastai branginami. Tokiai būklei susidarius, už tą patį žaliavų bei maisto kiekį teko mokėti vis didėjančių gatavų pramonės gaminių kiekiu. Naujasis planas ir nustato, kad pagrindu imant 1936 m. eksportą, dabar prisieina eksportą padidinti 50% (Vokietijos užsienio prekyba 1936 m. buvo sekanti: eksportas 4,8 ir importas 4,25 milijardai RM). Paskirų pramonės šakų dydis tuo planu nustatytas toks:

Plienai. Leidžiama gaminti plieno iki 10,7 milijonų tonų kasmet. Senasis planas numatė 7,5 mil. to, tačiau gamyba dar buvo apribota tik iki 5,8 mil. tonų. (1936 m. gamino 19 milijonų to plieno ir 15 milijonų to geležies).

Mašinos. Nustatyta 80% pagrindinio kiekio. Iš to kiekio 35% skiriama reparaacijoms, vietoje ankščiau numatytų 60%. Šitas procentas taikomas sunkiųjų mašinų pramonei. Lengvųjų mašinų leidžiama gaminti 119% pagrindinio prieškarinio kiekio, iš kurio reparaacijoms skiriama 23%, vietoje ankščiau buvusio 33%. Sunkiųjų ir lengvųjų mašinų gamybos kiekis kartu atitinka 100% prieškariniam kiekiui.

Tikslioji mechanika ir optika. Visi ginklavimo fabrikai paimami reparaacijoms, bet visa likusi tiksliosios mechanikos ir optikos pramonė neliečiama. Eksporto dydis nustatomas 150% prieškarinio dydžio.

Elektrios pramonė. 150% prieškarinės gamybos, dabartinis pajėgumas nema-

zinamas, kaip kad pirmiau buvo numatyta. Rankinių pramonė. Gamyba 2,5 kar to padidinama, pagrindu imant senąjį planą. Trečdalis pramonės paimama reparaacijų reikalams. Rankiams gaminti mašinos yra labai branginančios ir todėl reparaacijoms noriai imamos.

Transporto priemonės. Keleivinių automobilių gamybos leistoji kvota padidinama keturius kartus ir dabar leidžiama 160.000 vienetų. Sunkvežiminių skaičius 61.500, traktorių apie 20.000 metams.

Chemijos pramonė. Bendrai imant ši pramonės šaka palikta 1936 m. dydžio, smarkiai padidinant pirmojo plano pozicijas. Reparaacijoms paimama nuo 15% iki 50%. Chemijos pramonėje labai svarbią poziciją sudaro farmacijos prekės. Jų gamyba ankštai susieta su chemijos žaliavomis, Vokietijoje, su akmens anglimi, nes phenoliai, pagrindinė žaliava vaistų gamybai, gaunami iš akmens anglies, kuri buvo ankščiau perdirbama žinomose I. G. žmonose Leverkusen. Trūkstant anglies, chemijos pramonė irgi negali tinkamai vystytis.

Spalvotieji metalai. Svarbiausio spalvotojo metalo vario kvota beveik padvigubinta, ir leistas gaminti kiekis yra 215.000 to, t. y. leistas beveik pilnas tos pramonės šakos pajėgumas. Kitų spalvotųjų metalų pozicijos buvo patikrintos ir paliktos nustatyto dydžio. Taip pat liko nepakeistas draudimas rutulinių guolių, sintetinio amoniako, sintetinės gumos, sintetinio benzino ir tepalų — šios pozicijos ir toliau lieka draudžiamos.

Cemento ir elektros srovės gamyba pilnai išnaudojama. Reparaacijos nebeimamos.

Akmens anglis. Naujuoju planu leistas pramonės dydis priklauso nuo akmens anglies gamybos dydžio. Iki šiol aukščiausias pasiektas gamybos kiekis yra 240.000 to kasdien, tuo tarpu nustatytam planui vykdyti reikalinga minimum 400.000 to dienai. Paties plano vykdymas nesukelia jokių problemų. Vienintelė problema, apie kurią visą laiką kalbama ir rašoma, yra akmens anglies problema. Šį klausimą tinkamai išspręsdus, visa kita savaime išsispres. Manoma, kad plano įgyvendinimui reikės 3 metų laiko. Keturtaisiais metais vakarinių zonų ūkis galėtų stovėti ant tvirtų pagrindų.

Su šio plano įgyvendinimu siejamas ir maitinimo klausimas. Tik jį realizavus bus įmanoma dienos kalorijų skaičių pakelti iki 2.000. Turint galvoje, kad toks kalorijų kiekis tų gražu nepakankamas dirbančiam žmogui, be to, jis būsiąs tik po trijų metų, tai vokiečių tautai gresia tikras fizišnis sunykimas. Jei tai būtų tiesa, tai maisto normavimas turėtų likti dar ir plano dydžius pasiekus, t. y. dar ketverius ar penkerius metus. Ne pats maisto racionavimas yra blogis, bet nepakankamas jo kiekis arba maisto trūkumas, kuris savo keliu silpnina tautą ir platina ligas. Tenka spėti, kad šis sritis bus greičiau pagerinta.

Plano vykdymas sutinka dar tą kliūtį, kad iškasant daugiau anglies Ruhr, didesnę jos dalį pretenduoja gauti Prancūzija. Iki šiol Prancūzija nė vienos to anglies nėra paėmusi reparaacijų sąskaiton, ir gautą kiekį apmokėjo doleriais, tuo būdu lengvindama Vokietijos importą. Siekiant patenkinti Prancūziją, dėl anglies paskirstymo daroma speciali trijų vakarinių didžiųjų konferencija.

Baigiant tenka pastebėti, kad Berlynu šis planas netaikomas, nes tas miestas valdomas keturių didžiųjų. Žinoma, vakarinių zonų ūkio pakėlimas netiesioginiu keliu teigiamai veiks ir Berlyno miesto ūkinį pagerimą.

SOVIETŲ LAIKYSENOS ŠALTINIAI

S. m. liepos mėn. „Foreign Affairs“ laidoje pasirodė straipsnis, kurį vėliau perapsiaudino „NYHT“ europinė laida. Straipsnio autorius nenurodytas, tačiau apėjama, kad tai bus JAV Valstybės Departamento politinis planuotojas p. George Kennan, kuris pats to nei patvirtina, nei paneigia. Dėl straipsnio aktualumo duodame čia išsiasia vertimą, nors jau esame išspaudinę mūsų laikraščio 98 numeryje trumpą to straipsnio santrauką, pavad. „Maskva Amerikos akimis.“ Red.

Kaip mums yra žinoma, sovietų galios politinės asmenybės šiandien yra ideologijos ir apyvostų padarinys: ideologiją dabartiniai sovietai vadai paveldėjo iš judėjimo, kuriame jie politiniai gimė, o apyvostos — galia, kuria dabar artį 30 metų jie naudoja Rusijoje. Nedaugelis psichologinės analizės užduočių gali būti sukanes, negu me ginimas nusakyti tų dviejų faktorių sąveiką ir kiekvieno jų reliatyvų vaidmenį atskirai, apibrėžiant oficialių sovietų elgesį. Tačiau reik mēginti, jei šia laikysena norima suprasti, ir tinkamai paboti.

Yra sunku išvardinti ideologinių sąvokų kompleksą, kurių dėka sovietai vadai įkėpė į valdžią. Markso ideologija, savo rusiškojo komunizmo projekte, visados buvo švelnios evoliucijos eigoje. Priemonės, kuriomis ji bazuojasi, yra plačios apimties ir sudėtingos.

Bet komunistinių idėjų, kokios jos buvo 1916 metais, išorinius bruožus galima maždaug suglausti paminėti šiuos: a) žmogaus gyvenimo centrinis faktorius, kuris nusako viešojo gyvenimo charakterį ir „bendruomenės fizionomiją“, yra toji sistema, kuri geribes gamina ir jomis mainosi; b) kapitalistinė gamybos sistema yra netikusi; ji neišvengiamai veda kapitalistų klasę į darbo klasės išnaudojimą; ir yra nepajėgi tinkamai išvystyti bendruomenės ūkinį išteklių, nei pakankamai paskirstyti žmogaus darbu pagamintas materialines gėrybes; c) kapitalizmas savyje turi pražūties sėklį ir atsivėligiant į kapitalistų klases nesugebėjimą prisiderinti prie ūkinį mainų, turi būti tinai ir neišvengiamai prireiti prie jėgos perdavimo revoliuciniu keliu dirbančiąjai klasei ir d) imperializmas, galutinė kapitalizmo fazė, tiesioginiai veda į karą ir revoliuciją.

NESAUGUMO JAUSMAS

Porevoliucinį periodą lydincios apyvostos — civilinis karas Rusijoje ir užsienio įsaimisymas, esant aiskiam faktui, kad komunistai atstovauja tik visai nežymiai rusų tautos mažumai — diktatoriškos jėgos įvedimą padarė būtinybe. Eksperimentas su „karo komunizmu“ ir grubus pasiōvimas eliminuoti privačią pramonę bei prekybą turėjo nelemų pasekmių ir, be to, išsukė

neapykantą naujam revoliuciniam režimui. Kai Rusijai sukomunistinti pastangos, reprezentuojamos naujosios ekonominės politikos, laikinai atslūgo, šie ūkiniai sunkumai buvo šiek tiek sušvelninti ir tuo pat buvo pasitarnauta saviems tikslams, nes tas išryškino „kapitalistines klases dalyje“ tebantį budrumą — pasinaudoti bet kokių vyriausybės spaudimo atslūgimu, ir, jei taip būtų galėję tęstis, būtų galima buvę sudaryti pajėgų opozicinį elementą sovietiniam režimui ir rimtą varžovą dėl įtakos krašte.

Yra problematiškas dalykas, ar Leninas, dar gyvas būdamas, būtų galėjęs įrodyti, esąs pakankamai dideli žmogumi, suderinti šias besirungtiniaujančias jėgas galutiniam rusiškosios bendruomenės labui. Bet kas ten bebūtų, Stalinas ir tie, kurie jį rėmė varžybose dėl Lenino pirmaujančios vietos paėmimo, nebuvo žmonės, kurie toleruotų valdžios sferose besivaržančias politines jėgas, kurios jie patys geidė.

Jų nesaugumo jausmas buvo per didelis. Jų ypatingas fanatiškas įniršimas, nepertot muotas jokia anglosaksų kompromisų tradicija, buvo per daug įtūžęs ir per daug pavydus, kad pakęstų kokį nors pastovų jėgų dalinimąsi. Iš rusų Azijos, kur jie gimė, jie atsinešė skeptiškumą galimybė — pastoviai ir taikiai gyventi kartu su konkurencinėmis jėgomis. Lengvai įsitikinę savo pačių dogmatišku „teisingumu“, jie reikalavo paklusimo arba sunaikinimo visų konkurencinių jėgų. Rusų bendruomenė už komunistų partijos ribų negalėjo turėti jokio tvirtumo. Negalėjo būti jokių žmogaus veiklos kolektyvinių formų ar susibūrimų, kurioms nevadovautų partija. Jokiai kitai jėgai rusų bendruomenėje nebuvo leista įgyti gyvybiškumo ar visuotinum. Tik partija galėjo būti struktūroje. Visa kita turėjo būti amorfine masė.

BESITĖSIANTI KOVA

Ir partijos viduje turėjo būti pritaikyti tie patys principai. Partijos narių masė gali dalyvauti rinkimu, svarstymu, sprendimų bei vykdymo veikloje ir tą veiklą ji privalo pagyvinti ne savo pačios individualiais norais, bet dievobaimingu atsidusimu partijos vadovybei ir „pasaulio“ dabarties persėjimui.

Dabartinės išorinės apyvostos, liečiančios sovietų režimą, yra tokios, kad šitas politinio konsolidavimo procesas iki šių dienų niekad nebuvo užbaigtas. Kremliaus vyrai visą laiką didesne dalimi buvo paskendę, be triūdami apsaugoti ir subsoliutinti tą jėgą, kurią jie paėmė 1917 metų lapkričio mėnesį.

Dabar sovietų vadų dvasinio pasaulio prigimtyje, o taip pat ir jų ideologiniame charakteryje tūno tas, kad jokia opozicija ne-

gali būti oficialiai pripažinta, kaip esanti kuo nors naudinga ar pateisintina. Tokia opozicija, teoretiskai, gali kilti tik iš nedraugingo ir neišvengiamai mirštančio kapitalizmo jėgos. Kol kapitalizmo likučiai Rusijoje buvo oficialiai pripažinti egzistuojantais, buvo įmanoma dalį priekaištų dėl diktatoriškos bendruomenės formos palikymo primesti jiems, kaip vidaus elementui.

Bet likvidavus šiuos likučius, pamažu atpuolė jų pateisinimas; jie išnyko kartu su apkelbimu, kad jie yra galutinai panaikinti. Ir šis faktas sudarė vieną iš pagrindinių naujų impulsų veikti su sovietiniu režimu: nuo to laiko, kai kapitalizmas Rusijoje išnyko ir kaj nebebuvo leista jokia stipri ir plačios apimties opozicija Kremliui, spontaniškai besiveržiantį iš išlaisvintųjų masių po sava valdžią, atsirado reikalas diktatūros palaikymą pateisinti, nurodant į užsienio kapitalizmą grėsmę.

ISORINĖS GRĖSMĖS

Tuo pačiu metu buvo ryškiai pabrėžta pirmąsiet komunizmo tezę dėl pagrindinio antagonizmo tarp kapitalistinio ir socialistinio pasaulio. Iš daugelio ženklių yra aišku, kad tikrumoje šito užakcentavimo nebuvo. Tikrieji tą reikalą liečią faktai buvo sumaišyti su užsienyje egzistuojančia natūralia neapykanta, išsukta sovietinės filosofijos ir taktikos bei su atsitiktiniu atsiradimu didelių karinių centrų, būtent, naciškojo režimo Vokietijoje ir Japonijos vyriausybės 1930 metais, kurie istikrujų turėjo agresyvių tikslų prieš Sovietų Sąjungą.

Tačiau, yra apstu įrodymų, kad Maskvos demesio atkreipimas į grėsmę, esantią sovietų bendruomenei iš už jos sienų pasaulio, faktiškai nėra atsiradęs dėl antagonizmo užsieniui, bet dėl reikalingumo — išbląskyti galvojimą apie diktatoriškos valdžios laikymą viduje.

KREMLIAUS PAZIORA: KAPITALIZMAS YRA PASMERKTAS, TAD KO SKUBĖTI?

Kaip istorinis fonas užburia sovietų galios, kokią mes ją šiandien pažįstame, politinių asmenybių santykius? Oficialiai pirmąsiet ideologija nėra niekuo pasikeitusi. Tebetikima į esminę kapitalizmo blogybę, neišvengiamą jo sunaikinimą, į proletariato įpareigojimą prisidėti prie jo sunaikinimo ir perimti galią į savo rankas. Bet iškilo reikalas pirmo eilę užakcentuoti tas sąvokas, kurios pačiam sovietų režimui yra specifinės: jo, kaip vienintelio tikrojo socialistinio režimo pozicija tamsiame ir suklaidintame pasaulyje ir jėgos pareinamumas jame.

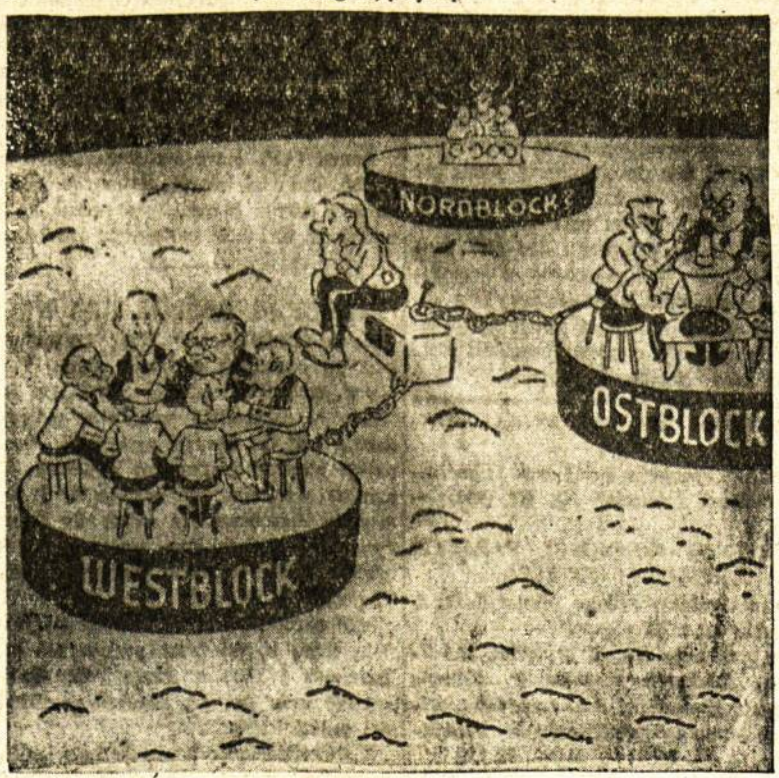
Pirmoji šių sąvokų yra igimtas antagonizmas tarp kapitalizmo ir socializmo. Mes

matėme, kaip ši sąvoka tapo giliai įsiaknijusi sovietų galios pamatuose. Ji yra tampa surišta su Rusijos, kaip tarptautinės bendruomenės nario, laikysena. Tai reiškia, kad iš Maskvos pusės niekad negali būti nuosirdaus visumos tikslų siekimo tarp Sovietų Sąjungos ir tų jėgų, kurios traktuojamos kaip kapitalistinės.

Jei kartais sovietų vyriausybė ir pasirašo dokumentus, kurie rodo priešingumą, tai į tą reikia žiūrėti, kaip į taktišką manevrą, leistiną turint reikalo su priešu (negarbingu), ir dvasioje tą reikia suprasti kaip caveat emptor. Esmėje antagonizmas pasilieka. Jis yra postulatytinis. Iš jo ir išplaukia daugis reiškinų, kuriuos Kremliaus užsienio politikos laikysenoje mes vadiname trukdantais: paslaptinumas, nuosirdumo stoka, veidmainiškumas, atsargus įtarinėjimas ir esminis tikslų priešingumas. Tam tikrą laiką šie reiškiniai turi likti.

LAIKAS NĖRA NUSTATYTAS

Tas reiškia, kad bendradarbiavime su rusiais mes numatome ilgesnį laiką turėti sunkų. Tas nereiškia, kad jie turėtų būti suprasti, kaip pasisovę nustatyto laiku parbloktai mūsų bendruomenę pagal „veikti ar mirti“ programą. Teorija apie eventualiai neišvengiamą kapitalizmo žlugimą tu i laimei ir kitą reikšmę, būtent, kad su tuo nėra ko skubėti. Pažangumo jėga gali eiti kartu su pasirošimu galutiniam coup de grace. (Bus daugiau)

Kas pasidarė iš Vokietijos? (Iš T. N. Y. T.)

Tarp kūjo ir priekalo

MOSŲ SPECIALAUS KORESPONDENTO ANGLIJOJE

TEISINGAI JAV valstybių kardinolas Pranciškus Spellmann parašė „Cosmopolitan“ laikraštyje:

„Užmaugtos baisiam komunistų glėbyje Suomija, Lenkija, Rumunija, Bulgarija ir Jugoslavija tapo Rusijos vasalėmis; Baltų valstybės liko apiplėtos nuo nepriklausomybės, o Vengrija ir Austrija yra ūkiniai sugriautos ir beginklės. 50.000 antikomunistų ukrainiečių, rusinų ir kazokų, kurie buvo suviloti į vokiečių armiją, dabar jėga imama į Rusiją „likvidavimui“. Išduotoje ir išsekusioje Lenkijoje, kur ištisai kaimai nutrinti nuo žemės paviršiaus, vaikai miršta kaip apšasė, liguisti, apleisti kačiukai“ ...

Naujausias lenkų anekdotas kalba, kaip gera būtų, jei Lenkija paskelbtų karą Amerikai, bent penkiolika minučių pakariautų, o paskum būtų amerikiečių okupuota. Geriau būtų tokį karą pralaimėjus, negu laimėjus antrąjį pasaulinį karą ...

Ilgą laiką Lenkijos politikalai stengėsi palaikyti moralinius ryšius su tremties intelektualais ir kultūrininkais. Jie manė tokiu būdu įrodyti, jog bendradarbiavimas galimas ir kai kurių ilgesnis užsilikimas užsienyje yra tiktai nesupratimas.

Tremtyje gyvenę Lenkijos rašytojai nutarė vieną kartą paskelbti aiškų savo credo, kad Lenkijos valdovai suprastų, jog pigus flirtas su jais — taipgi tik nesusi-pratimas. —

LENKIJOS RASYTOJŲ, GYVENANČIŲ TREMTYJE, DEKLARACIJA

LONDONE š. m. birželio 14 d. įvyko nepaprastas Lenkų Rašytojų, gyvenančių tremtyje, susirinkimas, kuriame priimtas toks nutarimas:

„Lenkijoje, kurią užėmė Sovietai ir valdo Maskvos primesta vyriausybė, neegzistuoja minties ir žodžio laisvė. Leidyklų sąjūdis yra vadovaujamas arba prižiūrimas tos vyriausybės, kuri remia tai, kas jai tarnauija, ir naikina visa kita. Kaip visose gyvenimo srityse, taip ir šioje, ypatingai aiškiai ir priešiška, Lenkija yra kraštas, netekęs laisvės, neatsižvelgiant į pereinamuosius aspektus.

„Lenkų tauta, kaip anksčiau prieš vokiečių įsiveržimą, taip dabar prieš rusų įsiveržimą ir jų tikrą viešpatavimą Tėvynėje kovoja dėl laisvės visais jai prieinamais būdais. Šita lenkų tautos dalimi, kurios uždavinys yra atvira kova dėl laisvės, visumos ir nepriklausomybės, yra politinė emigracija. Tremties rašytojams, kuriems yra duotos kitokios negu rašytojams Tėvynėje darbo sąlygos, atitenka pagal jų pašaukimo tradicijas ir esmę aiškios ir didelės pareigos.

„Troksdami sąžiningai išpildyti tas pareigas, lenkų tremties rašytojai:

a) neparstos kovoję už visišką Lenkijos politinę laisvę ir tuo pačiu už minties ir žodžio laisvę Lenkijoje,

ALB. VALENTINAS

Kaip mes „važiavome“ į Kanadą ...

Šiandien dideli karščiai. Žmonės slampinėja leisgyvi, ieškodami kur pauksmės ir vos beapsukdami liežuvį, visuose stovyklos blokuose šneka tik viena tema:

— Šiandien vėl veža į Kanadą ... Kokia laimė. Ar tu, bičiuli, nevažiuoji?

— Kas mane kur beims seną ubagą? Šiandien man jau sukako keturiasdešimties metų ir dvi dienos. Kur aš begaliu važiuoti ...

— Man tai sukako trisdešimtis, bet ir tai neima. Sako, pakanka apščiai ir tokių, kuriems tesukako tik dvidešimtis penki ... Ak likime, kodėl aš negimiau anksčiau ... Nors imk ir prakeik dabar savo gimimo datą.

— Bet kas bus, kas bus bičiuli, su tais, kurie jau išėmė iš metų ir iš muskulų? Išsirinks, išsivės jaunuosius ir stipriuosius geri kupčiai, o kas bus su senesniais, vaikai ir bobutėmis?

— Galės eiti senam velniui šėko piauči, ar nežinai ...

— Žinau, žinau, susimildamas! Jau sklinda gandas, girdėjau, kad tuos, kuriems išeko raumenys ir savo prakaite duonos valgyti nebegalės, bus atiduoti vokiečių prieglaudoms ir jų žiniai ...

— Puiku. Jie problemai tai greit išpręst iš savo liūdno atminties kacetinių gadytų turi dar puikiai ir garantuoti veikiančių piliulių. Tik švirkstėlejo po odos ir šis au „gemiuzės“ daugiau nebebori ... Puičiai mes pažįstame šituos pauksčius ir „svetimaučių globėjus“. Na, kaip ten jau bus taip, bet dar spirsimės.

Atlenka trečias į pauksmę ir iš naujo ima graužti širdį.

— Na vyrai, ar į Kanadą nesirašote? — Mes tai mes, nebesame jau pustrėtiniai, ale kodėl pats nestoji į „prijomą“? Jėgos net per kraštus trykšta ...

b) patvirtina, jog šiuo metu nėra laisvo lenkiškų ir svetimų leidyklų sąjūdžio tarp Tėvynės ir emigracijos, o pasidavimas pirmųjų valdžių saivališkam darbui ir kūrinių leidimui ar neleidimui būtų ne tik nevertas lenkų rašytojo, ištikimc tiesai ir minties laisvei, bet taip pat praigaistingas šio laikotarpio lenkų kūrybos kristalizavimuisi;

c) dėl to laiko nesutaikomu su tautine sąžine ir rašytojo pašaukimu savo kūrinius — senus ir naujus — skelbti žurnaluose ir leidiniuose, kuriuos tvarko ir prižiūri pirmosios valdžios.

„Tą savo nusistatymą lenkų tremties rašytojai laiko kovos išraiška ir forma.

„Sąmoningai vengdami — vardan aukštesnių tautinių nurodymų — galimybės tučiuojau, tačiau svetimai valiai vadovaujant pasiekti Tėvynės skaitytojus, kas yra gyvybiniu kiekvienu rašančiojo troškimu, lenkų tremties rašytojai nesigailės pastangų, kad jų laisvas balsas būtų girdimas nelaisvoje ir kenčiančioje Tėvynėje“.

Po deklaracija pasirašė 43 lenkų tremties rašytojai.

„SAVIZUDYSTĖ? APAKIMAS? KVALYSTĖ? ...“

Netrukus po minėtos deklaracijos paskelbimo Lenkijoje atsiliepė „Robotnik“ (Darbininkas) laikraštis. Šito laikraščio 188 nr. rašoma:

„Londono lenkų rašytojų nutarimas stebina savo absurdiškumu ir verčia austi palyginimus. Štai paskutiniaisiais prieškariniais metais vokiečiai turėjo turtingą emigracinę literatūrą. Emigrantams rašytojams, nors jie kovoję prieš Vokietijoje viešpa-

vusį režimą, rūpėjo, tačiau, skaitytojai tėvynėje; rašytojų mat tautiečiai, kaip betarpiški jo priimtuvai, visuomet bus skaitytojai, kurie geriausiai jį atjaus ir suprast.

Tomas Mann nesigailėjo kandžių pastabų savo tėvynei, bet neišvaizduoju sau situacijos, kada didelis rašytojas pats atsikvėpų savo krašto skaitytojų. Tai hitlerinės vyriausybės, būdamas netgi primityviausių kultūros ir gerų papročių prieštaravimu, uždraudė emigracijos rašytojų kūrinių spausdinimą.

Mūsų santykiuose susiduriame su visai priešingu reiškiniu. Nei mūsų valdžios, nei literatū sąjungos neuždraudė rašytojams, pa siliekantiems svetur, savo kūrinius skelbti Lenkijoje. Tai jie patys užtvėrė sau kelią į saviškių — nerašysiu jau brolių — betarpiškų konsumentų mintis ir širdis. Savižudystė? Apakimas? Kvalystė? Ir pirma, ir antra, ir trečia“.

Sitai atrodo dabartinės Lenkijos valdovų nuomonė.

MAZUTIS PRIERASAS

Situacija nebūtų pakankamai aiški, jei nepridėtume dar vieno mažučio prieraso, kurį po minėtos ištraukos prirašė Londone išėinas „Zycie“ (Gyvenimas) savaitraštis:

„Nekvestionuojant tų pastabų teisingumo ar neteisingumo, vis dėlto reikia pažymėti, kad valdžios Lenkijoje neįdraudžia Tėvynėje spausdinti tik kai kurių, sau patogių ar nekenksmingų lenkų emigracinių rašytojų kūrinių. Lengvai galima sudaryti ilgą sąrašą knygų, kurių perspausdinimas ir platinimas Lenkijoje yra uždraustas, kaip ilgai valdys dabartinis režimas. Ir susidėsto taip, kad šitame indekse librorum prohibitorum yra nemaža vertingiausių emigracinių literatūros kūrinių“.

Man rodos, dabar viskas aišku: juk ne kitaip yra ir mūsų mieloje tėvynėje ... Londonas, 1947. VIII. 28. J. Kuzmickis.

IS LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SUVAZIAVIMO 1947. VIII. 30—31 D. SCHWEINFURTE Suvažiavimo dalyviai — pirmoje eilėje iš kairės: p. p. K. V. Baltramaitis, St. Santaras, E. Devenienė ir J. Kardelis (Borjere nuotr.)

IS LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SUVAZIAVIMO 1947. VIII. 30—31 D. SCHWEINFURTE Suvažiavimo prezidentas — iš kairės į dešinę: D. Penikas, J. Pronskus ir P. Klimas

Nenuvertinkime patys savęs

Labai netikras gyvenamasis laikmetis nesulaukiant tremtinių problemos išsprendimo ir betikslis gyvenimas stovyklose, verčia tremtinius kiekvieną asmeniškai susirūpinti savo likimu. Dažnas, jausdamas netikrą Europos politinę padėtį, tai bando daryti net su perdėtu skubumu. Jam jau nesvarbu kaip ir kur, kad tik pakeitus savo dabartinį gyvenimo būdą. Daug kas bando, tad ir daro žygius išvažiuoti į pirmą pasitaikiusią šalį. Iš šio ir atsiranda tam tikri pavojai.

Be tų valstybių, kurios bando mūsų klaušimą pajudinti iš esmės labai gražia ir mums palankia prasme, mūsų sunkia bukle bando pasinaudoti ir kai kurių kraštų biznierių, plantatorių, pramonininkų ir net senieji „baltųjų vergų“ pirkliai. Pastarieji, nebegalėdami savo krašte gauti pigios gyvos medžiagos, arba turėdami savo žemėje už ją mokėti nepalyginamai brangiau, išsirūpina iš stovyklas administruojančių organų leidimus pasiieškoti jos DP tarpe. Žinoma, viskas daroma gerų norų tremtiniams padėti vardu. — Užrėkėte, girdi, koki mes labdariai! Tą vargšą alkaną ir nupuolusį į desperaciją DP ištraukame iš ubagyno (stovyklos). Žinoma, tai būtų girtina ir gražu, jeigu tai būtų atliekama altruistiškai arba bent prekybišku keliu, vedančiu tik prie normalaus pasipilnyjimo. Vadinasi, reikia tau darbininku, gali gauti stovyklose. Vienok tremtinių stovyklos nėra galvijų turgus, kur gali nusipirkti veršuką be karvės arba kumeliuką be jo motinos. „Vergų pirkliai“ puikiai žino, kad stovyklose gyvena žmonės su šeimomis, vaikais. O šeima pirkliai, kuriam tik raumenų tereikia, dažniausia būna nereikalingas balastas. Tad jie ir iskabina „grazių“ skelbimus. Girdi, mums reikia nevedusių vyrų, arba praktiškai sutinkančių atsisukti nuo savo žmonių, artimųjų. Savaimė aišku, kad tie vyrai turi būti jauni. Būna atsitikimų kad tik vienas kiauras dantis išgriauna milijnišką vyrą į komisijos ir palaidoja jo

viltis išvykti darbams. Kita valstybė, žid-rėk, jeigu ir išleidžia vyrą su žmona emigruoti į savo kraštą, tai būtinai pastato sąlyga, kad šis sutiktų gyventi skyrium nuo žmonos. Ir kai vargšai susituokusieji bando kovoti dėl šios elementarinės gimtosios teisės, „šeimininkai“ pragarsina grąžinsią atgal į stovyklas.

Vienu žodžiu, mus nori nuvertinti ir moraliskai, ir fiziškai: išsunkti, lyg iš chtrinos skaniausius syvus, o likusią dalį išmesti.

Tremtinių bendruomenę, gi sudaro įvairūs žmonės. Savo tarpe turime nebegaliočių dirbti senelių greta tik ką gimusių kūdikių. Yra ir invalidų, mažiau raumenų teturinčių moterų. Vieni šių žmonių pra-cieityje dirbo tautos ūkiui ir sudėjo ten savo sveikatą. Kiti tai žada padaryti ateityje, kai pasieks atitinkamos amžiaus ribos. Tre-tieji yra darbingi dabar. Tačiau ir jie ne-gali užmiršti, kad yra skolingi seneliams. Šie darbingi žmonės yra ta tremtinių at-spara, dėlei kurios su mumis dar šiek tiek skaitosi svetimieji, mūsų globėjai. Skaity-tojas puikiai žino, kas links iš tremtinių bendruomenės, kokiam likimui mes paskir-sime savo tėvelius ir vaikučius, jeigu iš jos atimsime maitintojus. Besąlyginu būdu iš-ėmus iš mūsų tarpo darbinguosius, mes taptume senelių — vaikų prieglauda, arba paprastai tarant ubagynas ...

Tad ponams iš svetimų kraštų, kurie at-tyksta ne tremtinių problemos išspręsti, o tik mūsų raumenis pačiuipinėti ir dantia, it arklio turguje, apžiūrėti, turime visi vienodai ir sutartinai atsakyti: Pona!, čia ne Afrikos juoduji vergų turgavietė. Jeigu tau reikalingas mano darbas, galima dėlto šnekėtis, vienok tu, imk drauge ir mano žmoną, vaikus, tėvus, artimuosius tautie-čius: tai mano neatskiriamaoji dalis.

Būtų labai tikslu, jeigu iškilus emigraci-jos pasiūlai, dėl kiekvieno atvejo pasisaky-tų mūsų vadovaujantieji organai. Gal ir būtų (Nuketla į 4 pusl.)

Vienas kresnas vyriokas pradeda porinti savo rūpėčius.

— Žinote, visą naktį akių veik nesu sumerkęs: rūpestis graužė širdį, it peiliais varstė — priims, ar nepriims? Prieš aušrą kiek snūstelėjau ir sapnuoju sau, kad besąs jau Kanadoje. Žinotumete, sedžiu ant kelmo su indėnu ir traukiu taikos pypkę. O čia, kur buvus nebuvus, pašmukst meška ...

— Ehė, brolaus, sapnuoti indėną — blogi popieriai ... — šokosi aiškinti pranašai ir sapnų žinovai.

— Negali būti, — mėgina dar spirtis sapnuotojas. — Rūkyti su indėnu taikos pypkę susėdus ant medžio kelmo, kaip tik jau turėtu ženklinti gerus daiktus ...

Kazin kas iš kazin kur atnešė senų dienų simtmetinį sapnininką. Surado „I“ raidę ir amė balsiai skaityti. Visi net kvapą už-gniauzė. „Indėną sapnuoti, arba taikos pypkę su indėnu sapne rūkyti — ženklina, jogei privalai saugotis savo neprietelių“ ...

— Matai ... — liūdnei lingavo galvomis draugai. — Gal turi neprietelių komiteto tarpe? Tai tavęs ir nepraleis ...

Sapnuotojas nuleido galvą ir nieko nebe-sakė. Gal būt, jis tyliai savo mintyse skai-čiavo savo neprietelius. Vienas priėjo ir guodė jį priekaištingai:

— Ir kam tau reikėjo, dargi prieš pat aušrą, šitokius nevertingus sapnus sapnuoti ...

Po to vyrų kalbos nuo sapnų nusiuo-ko į kitą pusę. O vyrų mūsų tarpe buvo įvairių: visiškai plonų, pablyskusių (mu-siek, nugalėtų jau kasdienės avizinės juo-dos sriubos), ir storesnių, mažų ir tokių didelių ir stambių, kaip visų didžiausi Ka-nados miškų medžiai. Todėl ir šneketelės, belaukiant „prijomo“, buvo įvairios. Vie-nas toks drūtas užsisėdo mažiuku.

— Taveš neprims, nes tu mažas ir su khrviu nesugebėsi dideliai smarkaut bel vi saip švaistyti.

O mažiukas nė nemano nusileisti dėkiui.

— Na, dički, imk kirvį ir droškiva į mišką, tada paregėsi, katras sugebėsiva la biau smarkaut. Na ...

Dičkis nieko nebesako. O ką tu su ma-žiuku veiksi neveikęs: kol tas susirangys sukirsti vieną kartą — mažiukas sukirs penkis kartus.

Vienas stovi prie sienos kalp mūras. Kiti židri į jį ir kraipo galvomis:

— Šitą tai priims be jokių kalbų. Naudin gas, nes nereikės nė piūklo, o rautė iš-raustys Kanados miškus.

Mūras neramiai sujuda ir dar labiau atsišlieja prie sienos. O siena, atrodo, vai-toja ir linksta neišlaikydama svorfo. Visi nutilsta, nes kieno nors žodis gali nelabat patikti didžienui ...

— Ot, ką jau ką, bet Vinčą tai tikrai pri-ims. Jam nereikia šiuo atveju nei profes-ijos kaitalioiti nei į kitokias sąžinės mel-veyscijas leistis, nes dar lietuviškame pa-se parašyta juodu ant balto — profesija: eiguilis. Tokių tik Kanadai ir tereikia.

— Bet jeigu būtų parašyta: „girininkas“? — įsiterpia kažkuris.

— Slios, amen gracijs ... Firma tuoj pa skaitytu už „poną“ ir sakytu: nichs okey ...

— Sakau, Vincui begipu. Lietuviškam pa-sui visį tikės. Oh, jeigu mano page būtų įrašyta „medkirtyš“, šiandien aš būčiau di-dis ponas ir kaklą rieščiau iki paties dan-gaus ...

— Taigi, — atsiliepė kitas prunkšdamas. — Vyriokai, gudruoliai, mat ... Trynė, try nė universiteto auditorijas, o dabar med-kičiais kožnas užsimanė būti. Aš jums ... Per vieną naktį visį stovyklos vyrų pavir-to miško kirtėjais. Duok jam baslu per galvą kiek norėdamas, vistiek, jis ginčys savo: aš esu profesionalas miško kirtėjas ir mano seneliai ir proseneliai buvo kir-tėjais. O inžinierių, agronomų, advokatų, žurnalistų, dailininkų, artistų — tai na vie no iš po nakties nebeliko. Kai tik Kanados

komisija pasirodė — nei šiočio nei anokio nebeliko, visi tik miško kirtikai ir nekal-bėsi kitaip.

Vienas klausėsi, klausėsi ano filosofavi-mo ir piktai nu loaitų sugraudė:

— Ką čia dabar tauški niekus it pempė. Bene kas gimė miško kirtėje iš profesijos? Tegu tik jie mus nuveža ir duoda bent kar-tą žmoniškai užvalgyti, tai mes jiems taip gražiai pasisvaistytume kirviais, kad Ka-nados urėdai nė juste nepajustų, kaip atsi-durtų bestovj ant gryno lauko ...

Vyrai juokiasi ir vienbalsiai patvirtina: — Tegu tik duoda paragauti lašinių, diė važi, visoje Kanadoje nebeliktų nė vieno medžio ...

Vienas jaunas, bet smarkiai peržiūvęs, balsiai galvoja sekančiai:

— Matyti, ponai kanadiečiai mažai teturi miško, kad taip labai „skryninguoja“ ir tik dvidešimtis iš mūsų temalonėja paimti.

Vienas negeras vaikas žodžiais kaip peiliais jam taiko tiesiai į širdį:

— Tave tikrai išskringuos patė Kana-dos konsulas.

— Kodėl taip manai?

— Matai, kada jau kandidatas pereina per visų komisijų šarngas, tada pats kon-sulas, prieš pasirašydamas vizą, būk tai pasveikina, paduodamas ranką, bet liepia jam kiek išgalint smagiau ranką suspausti, norėdamas įsitikinti, ar žmogysčia dar turi jėgų, ar jau visai yra nusigavėjęs nuo la-gerinės garsios buizos, Ir vargas tam, ku-ris jau nebesugeba tvirtai paspausti konsu-lui rankos — šito kojos jau nebesapieks lai vo dėnio ... O tu toks jau peržiūvęs, koks šakals, tai vargu jau besugebėsi spūs telti ponui konsului ranką ...

— Nesugebėsiu ... — ironiškai šaiposd vaikas. — Vienas toks abejotiniai apdžiū-vēs kad spūstelėjo konsului ranką, tai šis dvylinkas susirietė. Važiuk, sako, tu ger-biamasis, važiuk, tik paleisk mano ranką... (Bus daugiau)

Kanadoj 100% geriau negu Pietu Amerikoj

LIETUVIS J. V. VALICKAS, ŠIA VASARA ISVAZINEJES KANADA, PRANESA S AVO ISPODZNIUS (Mūsų spec. korespondento) Paryžius, 1947 m. rugsėjo pradžia.

Užtenka paimti gerą enciklopediją ir rankas, ir jau gali „pažinti“ kiekvieną tave dominantį kraštą. Užtenka pažūrėti į to krašto vaizdų albumą, net į paprastą atviruką, ir jau gali ten „pabūti“...

Taip daugelis mes šiandien susipažįstame su tolimais svetimais kraštais, neturėdami sąlygų ten nuvykti ir vietoje iširti. Nemaža skaitomė įvairių komisijų ar atskirų asmenų pranešimų, daugiausia propagandinių ir tik šiaip teoretinių, iš pareiškimo paguodžiančių. Bet visokių atveju, mūsų dabartinėmis gyvenimo sąlygomis tai visgi pati įdomiausia literatūra...

Bet gal bus dar vertinčiau ir įdomiau už sausas enciklopedines žinias čia pateikti gyvus įspūdžius žmogaus, lietuvio, kuris šią vasarą skersai išilgai pats išvažinėjo Kanadą, vietoje ir savo akių stebėjimu norėdamas iširti kraštą specialiai „lietuviškos kolonizacijos“ atžvilgiu.

KAS YRA JUOZAS VALICKAS?

Tas asmuo yra — Amerikos lietuvis Juozas Valickas (iš Newark, N. J.), su kuriuo Jūsų laikraščio korespondentas artimai draugauja ir seniai susirašinėja.

Juozas Valickas — įdomus žmogus. Užaugęs ir mokėsis Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Lietuvoje prieš karą tebebuvo atvykęs tik labai trumpam laikui, jis moka lietuviškai kalbėti ir rašyti daug taisyklingiau ir gyviau, negu daugelis mūsų, lanke tik lietuviškas mokyklas Tėvynėje. Jis yra laikraštinkas, aktyvus visuomenės veikėjas, nepartinio nusistatymo, labai nuosirdus, gyvas, linksmas, bet už labiausiai — savo senosios Tėvynės karštas patriotas ir tikras idealistas.

Tai pusamžis vyras, aktyviai dalyvavęs šiame kare US armijoje. Šiaurės Afrikoje buvo sunkiai sužeistas, dabar netekęs darbingumo ir žymios dalies sveikatos, tapęs pensininku. Dėl viso to priverstas laikytis atokiau viešojo visuomeninio veikimo. Bet jis nenurimsta vistiek, jis nori lietuviams Europoje padėti, kur gali ir kaip gali. Prieš porą mėnesių jis man rašė: „Sveikata vėl sugrįuvo. Vaziuosiu pataisyti į kokius nors vandenius...“ Gį po poros savaičių netikėtai gaunu sveikinimo atviruką iš Kanados. Po to antrą, trečią laišką, kur jis atvirai pasisako vaziavęs ne tiek sveikatos taisyti, kiek tirti sąlygų dėl lietuvių įsikurimo Kanadoje galimumų.

Jis sukurė beveik 10.000 kilometrų kelio-

ne! Niekieno negaliotas, nesijustas, bet pats savo iniciatyva ir dėka savo neišsenkančios energijos ir noro ieškoti lietuviams tremtiniams svetingesnių „home“, negu dabartiniai. Bet tegu jis pats toliau kalba (cituoju iš 1947. VIII. 21 d. laiško)...

KANADA — BEVEIK KAIP LIETUVA...

„Tik vakar grįžau namo iš kelionės... Daug apvažinėjau, net 7.500 mylių. Nors mano automobiliukas nebejaunas, — jau 10 metų senumo, — ir negražiai atrodo, bet aš pats esu neblogas mechanikas, suprantu jį pataisyti, ką reikia. Jo „širdis“ dar visai gera, ir visą kelionę jis man mieliai tarnavo. Daugiausia laiko praleidau Kanadoje, praktiškai tyrinėdamas visa, kas liečia naujų ateivių (lietuvių pabėgėlių) įsikūrimo sąlygas.

„Stai mano diagnozė: — „Kanados klimatas didžiulioje veik atitinka Lietuvos klimatą, tik vasaros kiek karštesnės, negu Lietuvoje (žinoma, čia turiu galvoje ne pačią šiaurinę Kanadą, o pietinę ir centrinę). Žemė derlinga. Tai ūkio šalis. Kur tik pažvelgsi, visur didžiausi dvarai, tolvarkai, fermos. Begaliniai puiki žemė!

„Ūkiuose auga tabakas, kukurūzai, kviečiai, rugiai, miežiai, avižos... Nemaža maityti ir vynuogynų. Iš medžių daugumoje lapuotėje: ąžuolai, skroblai, guobos, beržai,

epušės. Taip pat sutiksi visiškai „lietuvišką“ karklą, žilvičių, gluosnių!... Be abejonės, daug pušų ir eglė, net eglė (kadugių)“

„Užsisvajojęs, rodo, kartais lyg išvyfė Dzikijos kampelį, tai Aukštaitijos, tai Zemaitijos... Graži šalis — ateities šalis!“

GERAS ATLYGINIMAS ŽEMES ŪKIUOSE

„Apie Montreali, Quebeco provincijoje, didžiulia gyventojų prancūzai, gi kitur daugiausia anglai.

„Miestuose, fabrikuose atlyginimas neblogas, bet didesnė konkurencija ir įsitaismo sąlygos pradžioje būtų kiek sunkulesnės.“

„Bet ūkiuose veikt visur aiškus darbininkų trūkumas. Ūkiuose darbininkai dirba ap lamai 8 valandas per dieną, apdrausti nuo nedarbo, samdomi padieniai ar mėnesiais... Padieniams — 5 doleriai į dieną (už 8 darbo val.), maistas ir guolis. Mėnesiniams moka nuo 100 ligi 150 dolerių į mėnesį, taipgi duoda maistą ir guolį.“

„Aš manau, kad tai yra gana gerai. Sąžiningai ir drąsiai galėčiau linkėti, kad kiekvienas benamis lietuvis pakliūtų Kanadon. Čia jis galės ne blogiau, o gal dar net geriau gyventi negu USA. Ūkiniu atžvilgiu Kanados ateitis didesnė, negu kito kokio krašto. O Europos žmonėms kaip tik

Kanada visais atžvilgiais patiktų. Tai šalis, kuri viskuo panaši Lietuvai, tik galimybės ir perspektyvos čia, aišku, nepalyginamos... Todėl prašyčiau, kad šią mano kuklią informaciją paskleistai, kur tik rasit tai reikalinga ir kur ji galės geriau pasiekti tautiečių ausis... Nes Kanada yra 100% visapusiškai geresnė negu Pietų Amerika ar kuri kita vieta, žinoma, išskyrus mūsų šę USA...“

KONTRAKTŲ SUDARYMO NEREIKETŲ PERDAUG BIJOTIS

„Jei kokie agentai kur nors verbuotų dar bininkus Kanadon, tegu lietuviai rašosi, kiek tik drūti...“

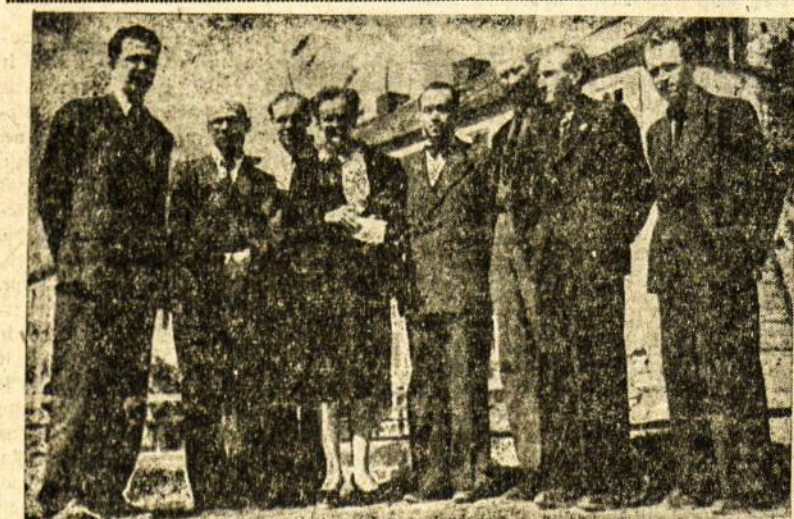
„Žinoma, agentai ar kokios komisijos, ver buodamos darbininkus, kašios pasirašyti kontraktus, nes tie darbininkai, be abejonės, yra renkami tokiems darbams, kur vietiniai kanadiečiai nelabai nori dirbti. Tai daugeli gali bauginti, bet tai nieko... Jeigu, pavyzdžiui, tektų pasirašyti kontraktą vieneriems metams ar kiek ilgesniam laikui, tai ką padarysi, reikės šiek tiek pavargti. Bet paskui vistiek pasidarys laisvu žmogu, galės pasirinkti darbą ir vietą pagal sugebėjimus, skonį ir laimę. Tai kiekvienu atveju geriau ir naudingiau, negu jau du metus sėbėti žaliųjų žirnių sriubą lageriuose, be prasmės, be tikslo, be ateities Hitlerio tėvynėje...“

„Girdėję, kad į Europą yra išvažiavusi komisija iš Kanados verbuoti darbininkų. Tad jeigu ten ji jau atsirado, lai lietuviai be baimės rašosi. Nuosirdžiai linkėčiau: nors iš karto gal ne vienas nusivils ir pavargs (taip nuolat būna gyvenime, ypač sve timuose kraštuose), bet vėliau visi pasidarys žmonėmis, kurie bus daugiau patenkinti savimi, o kai yra ūpas, svejkata ir darbas, tai ir lietuvišką dirvą visi susikibę dar sy- kį gausim progos narstau papurenti...“

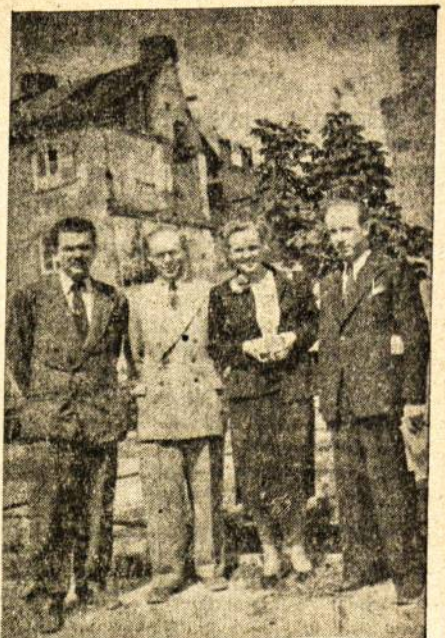
*

Taip rašo apkeliavęs Kanadą J. V. Valickas. Perduodu juo įspūdžius spaudai be komentarų. Suinteresuotos lietuviškos įstaugos galėtų tiesiogiai su juo susisiekti, jei rastų reikalo. Privatiems asmenims atsakineti į laiskus, žinoma, jis negalėtų. Tokie savanoriai idealistai tyrinėtojai gali daugiau naudoti tautiečiams atnešti, negu ligišiolinė „emigracijos biurokratija“.

Jo adresas: Mr. J. V. Valickas, 91 Warwick str., Newark, 5, N. J., USA. b. r.

IS LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SUVAZIAVIMO 1947. VIII. 30—31 D. SCHWEINFURTE Svečiai iš Amerikos su laikraščių leidėjais ir redaktorais — iš kairės į dešinę: K. V. Baltramaitis, A. Merkelis, J. Vasaitis, E. Devenienė, D. Penikas, J. Kardelis, M. Bavaras ir J. Vitėnas (Borjero nuotr.)

IS LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SUVAZIAVIMO 1947. VIII. 30—31 D. SCHWEINFURTE

Amerikos lietuvių atstovai su „Minties“ redaktorais — iš kairės į dešinę: K. V. Baltramaitis, J. Vasaitis, E. Devenienė ir Henr. Zemelis. (Borjero nuotr.)

Nenuvertinkime patys savęs

(Atkelta iš 3 psl.)

aktualus reikalas yra mums emigruoti, bet reikia pirmiausia pažūrėti kur. Kam be reikalo kraustyti iš vieno ubagyno kitan? Gi ponus, ieškančius darbo jėgos, reiktų nukreipti į mūsų centrus. Tik per juos galima būtų planingu būdu vykdyti emigraciją. Žinoma, mūsų vadovaujantieji veiksniai turėtų šiuo reikalu susitarti su kitų tautybių tremtinių centrais.

Mes visi ir mūsų vadovybė turėtumėm atminti, kad sprendžiant tremtinių problemą platesne prasme, viską nulems ne mūsų intelektualai, ne specialistai, ne profesoriai, ne kunigai, ne mokytojai, amatininkai, bet tik tie patys raumenys, kurie pažau jau pradeda slysti iš mūsų bendruomenės tarpo. Pasaulyje nėra altruizmo ir niekas mūsų emigracijai į savo kraštus nepriims nei dėl gražių mūsų akių, nei dėl malonaus veidelio, nei iš pasigailėjimo, jeigu nematys realios naudos ir fizinės jėgos.

Paskutiniu metu kai kuriuose mažuose stovykliniuose laikraščeliuose buvo pasirodę laiškų, giriančių tam tikras emigracijos šalis. Žinoma, visi jomis susidomėjo ir nelaukdami padarė žygius emigracijos reikalui. Giliau betgi patyrinęs pasirodė davinų, leidžiančių manyti, kad tuos „laiskus“ giriančius tam tikras „auko šalis“ parašė patys tų šalių agentai. Kad jais patikėjo neįsmokslinti berneliai, tai dar nieko įstabaus. Kiek blogiau, kai tai paėmė už „gryna pinigą“ jau diplomuoti žmonės, visuomenės veikėjai.

Emigracijos reikalui mums padeda ir Amerikos lietuviai. Net specialus žmogus tai pagalvokime ir teisingai informuokimės. Ir mūsų centrai turėtų būti labiau budresni šiuo reikalu. Juk tokiems atvejais atsiranda labai daug „netikrų pranašų“. Mokėjime juos atskirti nuo geros valios žmonių. Visais atvejais betgi žinokime, nereikia perdaug skubėti: į pragarą galėsime bet kada nesunkiai patekti. Nenuvertinkime patys savęs ir nesiduokime be labai svarbių motyvų nuvertinami. Br. Kvikiys.

MINTIS

„The Thought“ Lithuanian Newspaper Authorized by Headquarters European Command Civil Affairs Division • Appears 3 times weekly • Editor — in — Chief and authorised licensee: J. Vasaitis • Printed by Druckerei- und Verlagsgenossenschaft e.G.m.b.H., Memmingen

Vyr. Redaktorius — leidėjas J. Vasaitis Redaktorai Henr. Zemelis ir Vl. Balsys Leista Vyr. JAV kariuomenės būstinės Europoje • Laikraštis išeina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais • Prenumerata mėn. RM. 10.—, atskiras numeris RM. 1.— • Prenumerata į JAV ir Angliją su pasiuntimo išlaidomis RM. 15.— mėn. Einam. sąskaita Volksbank Memmingen, e.G.m.b.H. Nr. 9149 ir Postcheckkonto München 14 210. Adresas: „MINTIS“, (13b) Memmingen, Schranneplatz 6. Laiskams: Memmingen, Postfach 110.

Redakcija nesunaudotų rankraščių nesaugo • Honoraras mokamas tik nuolatiniams bendradarbiams iš anksto susitarus • Prieimami skelbimai, tik iš anksto už juos apmokėjus • Skelbimai iki 10 petito eilučių RM. 20.—, toliau už kiekvieną eilutę po RM. 150.— • Redakcijos ir administracijos kalbamos valandos kasdien, išskyrus šventadienius 9—12 val. ir 14—17 val. • Red. ir administracijos telef. Nr. 2677.

LTB Lengv. Atl. P-bės 1947 m. Rosenheime

S. m. rugpjūčio mėn. 23 ir 24 d. d. Rosenheime įvyko LTB Vokietijoje Lengv. Atl. P-bės. Buvo varžomasi vyrų, jaunių, moterų ir mergaičių grupėse. Dalyvavo 74 lengvaatlečiai, nors buvo užsiregistravę virš 100. Atsižvelgiant į dabartines mūsų gyvenimo sąlygas, rezultatai yra patenkintami. Pirmybes užvainikavo 3 nauji Lietuvos rekordai. Z. Puzinauskas rutulį nustatė 14,86 m ir sumušė senąjį Lumausko rekordą (14,46 m). Ši tarptautinio masto pasiekimė yra 11 cm geresnė už šiu metų Vokietijos pirmybių I vietą. Toliau Bronius Keturakis pastatė 2 naujus rekordus ėjime I anglių mylią praėjo per 7:31,0 min. (senas rekordas 8:55,0) ir 3000 m per 14:42,6 min. Iš kitų pasekmių pažymėtina V. Zemaitis 200 m per 23,1 sek. Nesekmės lydimas A. Kernius nuoko 6,72 m. M. Tendys laimėjo pirmas vietas 800 m, 1500 m ir 3000 m bėgimuose. V. Adamkavičius išplėšė 100 m. ir šuolį į aukštį.

Negausioje dalyvių skaičiumi moterų grupėje išsiskyrė S. Baranauskaitė, J. Tubienė ir daug vilčių teikiati, septyniolikmetė miunchenietė A. Budininkaitė.

Jaunių grupėje pasižymėjo A. Pocius, prabėgęs 1000 m. per 2:52,8 min. Tai yra tikrai daug žadanti pajėga. Dar pažymėtini A. Juodgalvis, K. Trimakas, V. Burokas. Kitos jaunių pasekmės yra gana kuklios. Gaunasi vaizdas, kad išskyrus vieną kitą klubą, mūsų jauniaji yra apleistai. Reikia susirūpinti.

Mergaičių grupėje pažymėtina rosenheimietė D. Točilaukaitė, laimėjusi net 4 pirmas vietas ir nedaug nuo jos atsiliekanti, jauniausia pirmybių dalyvė, E. Sikšniūtė. Neblogai pasirodė ir augsburgietės E. Macikaitė ir D. Bubelytė.

Vyrų grupė:

100 m. 1. V. Adamkavičius 11,5 sek., 2. J. Nakutavičius 11,5 sek., 3. V. Zemaitis 11,7 sek. 200 m. 1. V. Zemaitis, 23,1 sek., 2. P. Zemaitis 23,1 sek., 400 m. 1. V. Zemaitis 55,0 sek., 2. P. Zemaitis 56,5 sek. 800 m. 1. M. Tendys 2:06,3 min., 2. K. Astravas 2:09,5 min., 3. K. Kiaunė 2:14,0 min. 1500 m. 1. M. Tendys 4:27,9 min. 2. V. Sakdaitis 4:38,6 min., 3. K. Kiaunė 4:44,4 min., 3000 m. 1. M. Tendys 9:43,1 min. 2. V. Saldaitis 10:120 min., 3. V. Zemeckas 11:01,2 min. Rutulys 1. Z. Puzinauskas 14,86 m. 2. J. Vodopalas 12,44 m. Diskas 1. Z. Puzinauskas 14,86 m. 2. J. Vodopalas 34,42 m. 3. K. Biskis 33,88 m. Į tolį 1. A. Kernius 6,72 m. 2. A. Supronas 6,38 m. 3. V. Adamkavičius 6,19 m. Į aukštį 1. V. Adamkavičius 1,70,5 m. 2. A. Grajauskas 1,64 m. 3. Z. Bungarda 1,55 m. 4x100 m. V. Adamkavičius, Pr. Zemaitis, A. Grajauskas, V. Zemaitis 46,1 sek. Į aukštį mylios (1609) ėjimas 1. B. Keturakis 7:31,0 min. 2. V. Procuta 10:55,0 min. 3000 m. ėjimas 1. B. Keturakis 14:42,6 min.

Jaunių grupė:

100 m. 1. K. Trimakas 12,93 sek. 2. A. Juodgalvis 12,3 sek. 3. R. Dagys 12,3 sek. 1000 m. 1. A. Pocius 2:52,8 min., 2. V. Burokas 2:58,4 min., 3. V. Laurinavičius 2:58,4. Į tolį 1. H. Juknevičius 5,52 m., 2. K. Trimakas 5,50 m., 3. A. Juodgalvis 5,34 m. Į aukštį 1. K. Trimakas 1,48 m. 2. V. Juška 1,43 m. 3. A. Juodgalvis 1,43 m. Diskas 1. V. Tamošaitis 32,09 m. 2. M. Jakaitis 28,27 m., 3. V. Juška 27,60 m. Rutulys 1. A. Juodgalvis 11,83 m., 2. V. Tamošaitis 11,66 m., 3. V. Kizlaitis 10,91 m. Ietis 1. V. Burokas 39,20 m. 2. A. Juodgalvis 38,86 m. 3. A. Vailokaitis 33,71 m. 4x100 m. 1. Miuncheno gimn. (K. Trimakas, R. Dagys, K. Danilevičius, J. Pauperas) 49,8 sek. 2. Augsburg „Dainava“ 51,5 sek.

Moterų grupė

100 m. 1. A. Budininkaitė 14,4 sek. 2. O. Meškauskaitė 14,4 sek. Į tolį 1. A. Budininkaitė 4,43 m. 2. O. Meškauskaitė 4,19 m. Rutulys 1. S. Baranauskaitė 10,70 m. (be konkurenc. 10,81 m). 2. R. Jasiūnaitė 9,49 m. 3. J. Tubienė 8,84 m. Diskas 1. J. Tubienė 30,71 m. 2. S. Baranauskaitė 28,09 m. 3. R. Jasiūnaitė 23,61 m. Ietis 1. J. Tubienė 31,80 m. 2. A. Budininkaitė 21,70 m.

Mergaičių grupė

60 m. 1. D. Točilaukaitė 8,4 sek. 2. E.

Naujas Sporto Klubas „Margis“ Kemptene

Sarūniečiai ir GSK — sportininkai baigė savo gyvavimo dienas

Kemptenas. „Sarūnas“ ir GSK — du žymūs sporto klubai Kemptene, kurie, ypač, krepšinyje per savo gyvavimo laiką buvo gražiai pasirodę. Juk sarūniečiams nebuvo čia Vokietijoje lygių krepšinininkų, — vist nulenkę jiems galvą, o jie per du savo gyvavimo metus skynė pergale po pergalės. Jiems turėjo pasiduoti stiprioji latvių tremtinių krepšinio komanda, stiprios amerikiečių karių krepšinininkų rinktinės ir visos kitos krepšinininkų komandos. Gaila, kad toks puikus vienetas turėjo išsisklaidyti. Bet, nieko nepadarysi, — kiekvienas rūpinasi savo ateitimi, o taip pat ir krepšinininkai negalėjo rankas susidėję žiūrėti kas jais pasirūpins, juo labiau, kad maža kas jais ir tesirūpin. Mackevičius, Bagdonas ir Duliūnas jau anksčiau pasisovė vyktį Kanadon, Andrusis II ir Andrusis III buvo perėję į GSK, Varkala irgi retai čia tesirodydavo, o dažniau sukinėdavo Kasselje. Taigi, šarūniečiams tolims žiūras jau buvo nebeįmanomas: nebegalėjo sudaryti pilnos krepšinio komandos. Gi GSK, nors ir sustiprinta broliais Andrusiais, bet jiems kažin kodėl darbas irgi nesiklijavo. Vieną kitą kartą išėjo į kovą, o po pirmo pralaimėjimo taip ir pasitraukė iš ringo — sportinio gyvenimo. Tiesa, paskutiniu metu Bayreuth'o krepšinio žaidynėse jau dalyvavo, bet jau jiems talkininkavo ir broliai Norkai. Tad, radosi reikalas visus kempteniečius sportininkus suburti į vieną klubą ir dėl to, kad nei Sarūnas, nei GSK visų sporto šakų neaktivavo, o buvo atsidėję tik krepšiniui

Sikšniūtė 8,5 sek. 3. D. Bubelytė 8,6 sek. Į aukštį 1. D. Točilaukaitė 1,25 m., 2. E. Sikšniūtė 1,21 m., 3. A. Urbanavičiūtė 1,16 m. Į tolį 1. D. Točilaukaitė 4,43 m., 2. E. Macikaitė 4,32 m., 3. E. Sikšniūtė 4,28 m. Rutulys 1. E. Macikaitė 9,76 m., 2. D. Točilaukaitė 9,67 m. 3. A. Liutkevičiūtė 9,08 m. Beisbolo sviedinukas 1. D. Točilaukaitė 41,10 m., 2. A. Lopėkaitė 40,90 m., 3. E. Macikaitė 39,19 m. 4x100 m. 1. Rosenheim „Grandis“ (E. Sikšniūtė, A. Juodgalvytė, N. Sikšniūtė, D. Točilaukaitė) 35,8 sek. 2. Augsburg „Dainava“ 36,7 sek.

Lengv. Atl. Komitetas

išreikšti didžią padėką buv. šarūniečiams už taip puikų lietuvių reprezentavimą krepšinyje prieš kitataučius ir Lietuvos vardo garsinime amerikiečių karių tarpe. Sąlygas darbu turėjo ne per puikiasias, o vistiek du metus rankų nenuleido ir dirbo „iš peties“.

Suspiesti visus kempteniečius sportininkus į vieną klubą iniciatyvos ėmėsi vietos kolonijos komiteto narys švietimo ir kultūros reikalams Leonas Prackaila. Rugsėjo 7 d. susaukia visus čia esančius sportininkus ir sporto bičiulius Kempteno, lietuvių kolonijos sportinio gyvenimo aptarimui bei tai kolonijai atstovavimo sporto srityje. Visi yra vieningos nuomonės: reikia steigti naują sporto klubą, kuris apimtų visas sporto šakas, ir visiems sportininkams apie jį spiestis. Čia pat parenkamas ir naujajam klubui vardas, būtent: „Margis“. Išrenkama klubo valdyba, į kurią balsų dauguma įeina: J. Sileikis, Ant. Puzinauskas ir L. Prackaila. Išrenkami ir sporto vadovai moterims ir vyrams. Sporto vadovu vyrams išrenkamas Al. Osteika, o sporto vadove moterims — Puzinauskienė. Numatyta sudaryti iš sporto bičiulių tarpo Klubo Tarybą, ir Garbės Teismą. Be to, kviečiamas klubui dvasios vadovas ir gydytojas. Dabar belieka tik palinkėti Kempteno margiečiams sekmingo darbo, visiems surastį bendrą kalbą, ko paskutiniu laiku ypač krepšinininkų tarpe jau stokojo, ir per sportą kelti brangios tėvynės vardą sveiktinųjų tarpe. Tremtinių sportininkė, ir tu turi prisidėti savo įnašu prie kovos už šviesesnį, nepriklausomą tėvynės rytojų! L. V.

Ta proga mūsų tautiečiai būtinai turi